

*Kokoomuksen puheenjohtaja, valtiovarainministeri Jyrki Kataisen työryhmä
hyvinvointiyhteiskunnan pelastamiseksi*

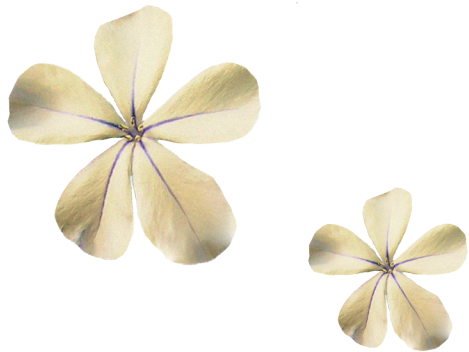
Loppuraportti 29.1.2011

TYÖTÄ, YRITTÄMISTÄ JA VÄLITTÄMISTÄ

– Kokoomuksen keinot hyvinvointiyhteiskunnan turvaamiseksi

KOKOOMUS

Loppuraportti 29.1.2011
Työtä, yrittämistä ja välittämistä
– Kokoomuksen keinot hyvinvointiyhteiskunnan turvaamiseksi

RAPORTIN TAUSTAKSI

Kokoomuksen ministeriryhmä asetti joulukuussa 2009 työryhmän laatimaan raportin toimenpiteistä ja keinoista, joilla Suomen julkinen talous tasapainotetaan ja säilytetään vahvana. Työryhmän tehtäväksi tuli arvioida erityisesti verotuksen kehittämistarpeita. Tavoitteeksi asetettiin riittävän veropohjan turvaaminen hyvinvointiyhteiskunnan tarpeita varten siten, että verotus kannustaa työn tekemiseen, teettämiseen ja yrittäjyyteen sekä edistää talouskasvua ekologisesti kestäväällä tavalla. Työryhmään nimettiin edustajia puoluevaltuustosta, puoluehallituksesta ja eduskuntaryhmästä.

Samaan aikaan asetettiin myös toinen työryhmä, joka toimi puolueen varapuheenjohtajan, opetusministeri Henna Virkkusen johdolla. Virkkusen työryhmän raportissa ”Uskoa menestykseen, toivoa huomiseen” esitellään 30 toimenpidettä työllisyyden ja talouskasvun vahvistamiseksi.

Tämän raportin ensimmäisessä osassa esittelemme kokoomuslaisen vision siitä, mitä on suomalainen hyvinvointi ja toisessa osassa keinot, miten hyvinvointiyhteiskuntamme jatkossa turvataan. Viidestä keinosta keskitymme tässä raportissa käsittelemään erityisesti verotuksen kehittämistä. Raportti toimii suunnannäyttäjänä Kokoomuksen konkreettisten tavoitteiden ja vaaliohjelman valmistelussa.

HYVINVOINTI- YHTEISKUNNAN HAASTEET

Suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa on rakennettu vuosikymmenten saatossa. Saavutuksia on lukuisia, kuten korkea sivistys ja osaaminen, hyvä terveys ja turvattu toimeentulo. Kaikkien hyvinvoinnista huolehtiminen on joutunut kovalle koetukselle niin talouden myrskyissä kuin ihmisten tarpeiden muuttuessakin. Työelämä on muuttanut muotoaan, perheet ovat moninaistuneet ja terveydenhuollon tarpeet sekä mahdollisuudet kasvaneet.

Meidän on aidosti pystyttävä vastaamaan ihmisten hyvinvoinnin haasteisiin. Koska haasteet ovat muuttuneet, ei hyvinvointiyhteiskuntakaan voi pohjautua pelkästään vanhoihin rakenteisiin – pikemminkin maailman muutos haastaa rakenteiden olemassaolon. Koko hyvinvointiyhteiskunnan rakenne on perattava läpi, sillä tapa järjestää hyvinvointia ei saa muuttua itse tarkoitukseksi. Yhteiskunnan pitää mahdollistaa yksilöiden ja perheiden omat arvovalinnat ja vastuunotto itsestä ja lähimmäisistä. Hyvä yhteiskunta ei tee arvovalintoja kenenkään puolesta.

Haasteita on edessä paljon. Rahoitusmarkkinoiden kriisistä lähtenyt taantuma leikkasi kokonaistuotantoa, kasvatti työttömyyttä ja velkaannutti julkista taloutta lyhyellä aikavälillä. Samanaikaisesti kohtaamme yhä uusia pidemmän aikavälin uhkia: työvoima vähenee ja talous kasvaa totuttua hitaammin; palvelutarve kasvaa, kun väki vanhenee; julkiset menot näyttävät pysyvästi jäävän tuloja suuremmiksi ja velkaantumisen jatkuu. Maailmanlaajuinen taantuma on lisähaaste tilanteessa, jossa yhä harvempi työssäkäyvä maksaa jatkossa yhä useamman lapsen ja ikäihmisen hyvinvoinnin.

Julkisen talouden kestävyysvaje on noin 10 miljardia euroa. Kestävyysvaje osoittaa, kuinka paljon julkisen talouden menot ylittävät tulot pidemmällä aikavälillä. Eli kuinka paljon joudutaan ottamaan lisää lainaa, että menot pystytään kattamaan. Kestävyysvaje on paikattava, mikäli haluamme estää itseään ruokkivan velkaantumiskehityksen, joka pahimmillaan johtaisi koko hyvinvointiyhteiskunnan purkaantumiseen.

Menot ja tulot on saatava tasapainoon. Talouden kasvumahdollisuudet heikkenevät työelämässä olevien ikäluokkien pientymisen myötä. Pelkällä kasvulla ei siis kestävyysvajetta kuitata. Jokaisen vastuullisen puolueen on kyettävä uskottavasti esittämään, miten tuo vaje voidaan paikata, ja samalla turvata suomalaisten hyvinvointipalvelut ja toimeentuloturva. Kokoomuksen viisi keinoa ja erityisesti tarvittavat veroratkaisut esitellään tässä raportissa. Vaaliohjelmassa tavoitteita tarkennetaan.

Talous tai edes kestävä taloudenpito ei ole arvo sinänsä. Talouden hyvä kantokyky on väline tuottaa hyvää. Kestävä julkinen talous on eniten yhteiskunnan heikoimman etu, koska heikoimmassa asemassa oleva on myös ensimmäinen kärsijä, jos tasapaino vaarantuu.

Nykyisen kaltaisen hyvinvoinnin säilyttäminen vaatii kehittämistä ja uudistuksia. Meidän on pystyttävä määrittelemään uudelleen, mitä hyvinvointi tarkoittaa ja mitkä tekijät siihen vaikuttavat. On löydettävä keinot hyvinvoinnin turvaamiseen myös uusissa oloissa.

Paras yhdistelmä maailman muuttamiseen ovat selkeät arvot ja tavoitteet, realistinen käsitys niiden toteuttamiseen vaadituista toimista ja rohkeus näiden toimien toteuttamiseen. Nyt on toimittava, jotta suomalaisten hyvinvointi voidaan turvata myös tulevaisuudessa.

Tämän raportin ensimmäisessä osassa on kuvattu kokoomuslainen visio siitä, mitä on suomalainen hyvinvointi ja mitkä ovat oikeudenmukaisia peruseriaatteita sen rakentamisessa. Raportin toinen osa keskittyy toimiin, joilla suomalaisten hyvinvointia turvataan.

MITÄ ON SUOMALAINEN HYVINVOINTI?

TÄYTTÄ ELÄMÄÄ, ONNISTUMISEN MAHDOLLISUUKSIA

Kokoomuslainen hyvinvointiyhteiskunta on mahdollistava. Se ei sulje pois tai sanele yksilön valintoja. Kun elämän perusedellytykset ovat kunnossa, jokaisella on tasa-arvoisesti valmius ja mahdollisuus kasvaa kohti itse määrittelemiään päämääriä ja tavoitteita. Hyvinvointiyhteiskunnalla on tärkeä rooli tasavertaisten mahdollisuuksien luoja. Siihen kuuluu olennaisena osana yhteisvastuu, yhteisöllinen vastuu ja yksilön vastuu. Hyvinvointiyhteiskunta ei ole vain viranomaistoimintaa.

Mahdollisuuksien tasa-arvo turvataan riittävän monipuolisilla, joustavasti saatavilla palveluilla. Laadukas ja kaikille avoin terveydenhuolto, sosiaaliturva sekä maksuton koulutus ovat hyviä esimerkkejä mahdollistavista palveluista. Ihan jokaisella on oltava mahdollisuus onnistumisen kokemuksiin. Mahdollisuuksien tasa-arvoa kehittämällä tuetaan kaikkien mahdollisuuksia onnistua ja tavoitella oman näköistään onnellisuutta.

VAPAUTTA JA VASTUUTA

Vapaus valita takaa sen, että jokainen ihminen voi tavoitella onnellisuutta ja hänelle parhaiten sopivaa elämää. Ihminen kantaa vastuuta paitsi omista valinnoistaan ja toiminnastaan myös läheisistään, yhteisöistään ja koko yhteiskunnasta. Niiden, jotka pärjäävät, tulee pitää huolta heikommassa asemassa olevista. Aidot valinnanmahdollisuudet lisäävät sitoutumista ja vastuunkantoa. Vapauteen liittyy aina vastuu.

Pohja oman ja yhteisen vastuun kantaan luodaan perheissä. Perheillä on myös oltava riittävät edellytykset tehdä omaa elämäänsä koskevia vastuullisia valintoja. Tämä edellyttää perheiden erilaiset elämäntilanteet huomioivia tuki- ja palvelumuotoja. Kaikkia perheitä tuetaan heidän omista lähtökohdistaan käsin, oli kyse sitten yksinasuvista ihmisistä, yhden vanhemman tai kahden vanhemman lapsiperheistä, lapsen adoptioineista tai monikkoperheistä.

Työnteon on muututtava nykyistä perheystävällisemmäksi. Perhe- ja työelämän yhteensovittamisen tulee olla ilon, eikä jatkuvan syyllisyyden lähde. Se edellyttää joustavuutta kaikilta osapuolilta ja riittävää tukea julkisin palveluin ja tulonsiirroin. Perheen ja työuran ei tarvitse olla joko tai, vaan se voi hyvin olla sekä että.

Ennen kaikkea tarvitaan asennemuutosta, halua tukea isiä ja äitejä ruuhkavuosien keskellä. Perheissä tehdään arvovalintoja, halutaan tehdä kasvatustyötä hyvin. Vanhempainvapaalle jäävää isää tai osittaisella hoitovapaalla olevaa äitiä tulee arvostaa. Vanhemmuuden vastuun ei pidä olla taakka.

TURVAA JA TURVALLISUUTTA

Hyvinvointiyhteiskunnassa kenenkään ei tarvitse pelätä perusturvallisuutensa puolesta. Suomi on maa, jossa lapsi voi lähteä pelkäämättä koulutielle. Suomen tulee olla myös maa, jossa voi yrittää ja onnistumisista iloitaan – mutta epäonnistuaakin saa. Jokainen kohtaa joskus tilanteita, joissa tarvitaan yhteiskunnan tarjoamia palveluita ja tukea. Jokaisella on oikeus turvaan työttömyyden, sairauden tai muun vaikean elämäntilanteen kohdatessa.

Köyhyys, syrjäytyminen ja pahoinvointi eivät ole Suomesta kadonneet. Emme voi keskimääräisen hyvinvointimme kasvun perusteella sulkea silmiämme heikommassa asemassa olevien ongelmilta.

Köyhyys ja syrjäytyminen ovat moniulotteisia ongelmia, joita vastaan on taisteltava monin keinoin. Erityisen tärkeässä asemassa on ennaltaehkäisy, jotta kehitykseen voidaan puuttua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Keskeisin köyhyyttä ja syrjäytymistä aiheuttava tekijä on työttömyys. Onnistunut talouspolitiikka mahdollistaa paremman työllisyystilanteen, ja työnteon on aina oltava kannattavaa. Jokaisella on oikeus siihen, että häntä tuetaan kohti mahdollisuuksia parantaa omaa toimeentuloaan. Haavoittuvien ryhmien, kuten vammaisten osallisuutta niin työelämään kuin muutenkin yhteiskuntaan on vahvistettava ja syrjintää on kitkettävä. Esimerkiksi pitkäaikaistyöttömien osalta on kiinnitettävä erityistä huomiota terveydenhuoltoon.

Kokoomuksen mielestä tulonsiirtoja ja osallisuuden kannalta tärkeitä palveluita on kohdennettava eniten tukea tarvitseville. Tämä tarkoittaa esimerkiksi joustavaa päivähoitoa yksinhuoltajaperheille ja kannustavaa opintotukea opiskelijoille. Tällä vaalikaudella hyvä esimerkki on ikäihmisten köyhyyttä torjuva takuueläke. On hyvä muistaa, että vaikuttavat ja laadukkaat hyvinvointipalvelut ovat kiinteä osa köyhyyden torjuntaa, pelkällä rahan jakamisella ei köyhyysongelmaa ratkaista.

Maksuttomalla koulutuksella tuetaan pääsyä kiinni työelämään ja osaltaan ehkäistään ylisukupolvista köyhyyttä. Ammatillisen koulutuksen aloituspaikkoja on kokoomusjohtoisesti lisätty merkittävästi tällä vaalikaudella (noin 12 000 lisäpaikkaa) ja perusopetuksen laatua on parannettu. Koulutuksen laadusta ja riittävästä tarjonnasta on huolehdittava jatkossakin.

Asunnottomuus on keskeinen köyhyyteen liittyvä ongelma, johon on kokoomusjohtoisesti vihdoin pureuduttu tosissaan. Tavoitteena on pitkäaikaisasunnottomuuden poistaminen ja tästä pidämme kiinni. Asunnottomuutta ei hoideta vain rakentamalla seiniä, vaan on myös huolehdittava syrjäytymistä ehkäisevistä palveluista.

Kokoomus rakentaa yhteiskuntaa, jossa kenenkään ei tarvitse pelätä myöskään ikääntymistä. Suomalaisten on voitava olla varmoja siitä, että eläkkeistä huolehditaan ja ikääntyvien palvelut järjestetään ihmisarvoa kunnioittaen ja huolta pitäen.

Tulojen on riitettävä myös työuran jo päätyttyä. Eläkeläisten ostovoimasta huolehtiminen on oikeudenmukaista ja luo uudenlaisia yritystoiminnan mahdollisuuksia. Tulevat eläkeläiset ovat tottuneet ostamaan palveluita, sitä kautta rakentuu kysyntää ja yrittämisen mahdollisuuksia. Eläkeläisellä on oikeus hyvään toimeentuloon ja palveluihin, jotka tukevat toimintakykyä niin että kotona voi asua niin pitkään kuin se tuntuu mielekkäältä. Vanhuus ei ole laitoshoidoa vaativa sairaus, vaikka ikääntymisen myötä sairauksiakin voi tulla – se on arvokas ja tärkeä elämänvaihe.

MILLAISELLE POHJALLE HYVINVOINTIYHTEISKUNTA RAKENTUU?

OSAAMISTA, LUOVUUTTA, YHDESSÄ TEKEMISTÄ

Onnellisuus on aktiivinen tila, ei passiivista tyytyväisyyttä. Työ ei ole vain velvollisuus – se on mahdollisuus toteuttaa itseään. Hyvä yhteiskunta kannustaa työntekoon ja itsensä kehittämiseen. Hyvät ideat lähtevät yhdessä tekemisestä ja ajattelemisesta.

Investoinnit inhimilliseen pääomaan ovat erittäin tärkeitä. Suurimpia kilpailuvalttejamme ovat sivistys ja osaaminen. Tarvitaan luovuutta, ideoita, korkeaa ammattiosaamista ja tutkimusta.

Laaja ja oikeinkohdennettu koulutustarjonta synnyttää uutta osaamista ja auttaa jokaista löytämään omat vahvuutensa. Kouluttautuminen luo pohjan hyvälle työuralle ja tukee erilaisissa muutostilanteissa työuran aikana. Oppiminen ei lopu koulunpenkille, vaan on elinikäistä.

Olemme hyviä kouluttamaan päteviä työntekijöitä, mutta me tarvitsemme myös ihmisiä, jotka kykenevät luomaan työpaikkoja. Uusia työpaikkoja luodaan uudentyypisellä yrittäjyydellä ja yritysten kasvulla, rakennemuutoksen myötä poistuneita työpaikkoja tuskin saadaan enää takaisin. Yrityskenttä on saatava luovaan myrskyyn ja yhä useampi ottamaan yrittäjyyden riski. Kun työllistää itsensä ja muita, turvaa paitsi omaa, myös koko yhteiskunnan hyvinvointia.

Työntekijöiden odotukset työelämää kohtaan ovat kasvaneet. Töissä ei käydä vain tienaamassa, vaan työ tuo elämään sisältöä erilaisten haasteiden, sosiaalisten suhteiden ja itsensä toteuttamisen myötä. Työelämän on pystyttävä vastaamaan tähän huutoon.

Paljon on kyse asenteesta. Työnantajilta ja -tekijöiltä tarvitaan joustavaa asennetta: työelämässäkkin pätee vastavuoroisuuden ajatus. Autetaan toinen toista ja mennään yhdessä eteenpäin. Jos työelämä saataisiin kuntoon, työpanos oikeanlaiseen käyttöön ja työelämä aidosti inhimilliseksi, kestävyysvaje olisi suurimmalta osin ratkaistu tuotavuuden parantumisen ja työurien pidentymisen myötä.

Työelämässä pysymiseen ja viihtymiseen tulee panostaa kaikissa ikäryhmissä. Nuoret on saatava työpolulle. Emme saa menettää yhtään nuorta syrjäytymisen vuoksi. Nuoria pitää tukea ottamaan vastuuta elämästään. On panostettava paitsi koulutukseen, myös nuorten harjoittelupaikkojen ja ensimmäisten työpaikkojen löytymiseen ja työuralla pysymiseen. Aikuisten ja ikääntyvien työntekijöiden jaksamista edistäviä toimia ja hyviä käytäntöjä on määrätietoisesti otettava käyttöön kaikilla työpaikoilla. Erilaisia kuntoutuspalveluita on kehitettävä niin, että ne vaikuttavat riittävän ajoissa. Yrittäjien jaksaminen on myös nostettava uudella tavalla esiin. Esimerkiksi ennaltaehkäisevän työterveyshuollon on toimittava yrittäjänkin kohdalla.

Tulevaisuudessa työelämässä tarvitaan kaikkia työikäisiä ja -kykyisiä, sillä ikärakenteen muutoksen myötä heitä on jatkossa tuntuvasti vähemmän. Työnteon ja oppimisen kannustimia tulee kehittää niin, ettei ihminen putoa missään vaiheessa kokonaan työelämän ulkopuolelle työpaikan menetyksen myötä tai työuran keskeytyessä muista syistä. Tässä aikuiskoulutus on keskeisessä roolissa. Ja jos töitä ei ole, yhteiskunnan rakentamiseen voi osallistua muilla tavoin, kuten kolmannen sektorin kautta.

Vajaakuntoisten ja pitkäaikaistyöttömien työllistämistä on edistettävä pitkäjänteisesti. On panostettava paitsi erilaisten työllistämisyhtymien löytämiseen, myös terveydenhuoltoon sekä sosiaalisten pulmien ratkaisuun. Hyvä työelämä on jokaisen oikeus.

Jatkossa on myös edistettävä työuransa jo päättäneiden osallistumista työelämään heidän omien voimiensa ja kiinnostuksensa mukaan. Ikääntyvillä työntekijöillä ja jo eläkkeelle jääneillä on mittaamaton määrä hiljaista tietoa, joka tulee pystyä hyödyntämään työpaikoilla nykyistä paremmin. Se edellyttää sitä, ettei työnteon arki ole oravanpyörää, vaan lähtee joustavasti ikääntyvän jaksamisesta.

KANNUSTETAAN, VÄLITETÄÄN, PIDETÄÄN HUOLTA

Perheen ja lähiyhteisön vastuu korostuvat kokoomuslaisessa aatteessa. Kokoomuslainen hyvinvointiyhteiskunta tarkoittaa oikein kohdennettua tukea ja vaikuttavia palveluita, joiden lähtökohtana ovat yksittäisen ihmisen ja perheen tarpeet.

Niin ikäihmisiä kuin nuoriakin uhkaa liian usein yksinäisyys. Ihminen tarvitsee elämänsä vaiheissa yhteiskunnan tuen lisäksi monenlaista apua ja tukea toisilta ihmisiltä. Ihmiselle on myös tärkeää tuntea olevansa tarpeellinen ja osa yhteisöä. On tärkeää tuntea, että välitetään ja voi välittää.

Ansiotyön ohella tai sen sijasta moni tekee vapaaehtoistyötä. Esimerkiksi monelle eläkeläiselle vapaaehtoistoiminta antaa syyn lähteä aamulla liikkeelle, tapaamaan muita ihmisiä. Tästä hieno esimerkki on sukupolvirajat ylittävä välittäminen, monille lapsille varamummit ja -vaarit ovat korvaamattomia. Kokoomus tukee sellaisten rakenteiden luomista, jotka mahdollistavat yhä useamman osallistumisen vapaaehtoistoimintaan omien mieltymystensä ja voimavarojensa puitteissa. Siitä hyötyvät kaikki.

Liian usein hyvät ajatukset tyssäävät liikaan byrokraatiaan tai vapaaehtoistyön järjestäjät väsyvät vaatimaan organisointiin ja johtamiseen. Vapaaehtoistyölle löytyy tekijöitä ja sille on yhteisöllisyyden puutteesta kärsivässä yhteiskunnassamme kysyntää. Pitää löytää keinoja myös siihen, miten byrokraatiaa puretaan ja miten eri tahojen, kuten julkisen ja yksityisen sektorin sekä kansalaisjärjestöjen yhteistyötä lisätään. Erilaisten toimijoiden rajapinnoilla syntyy uusia innovaatioita. Tulevaisuudessa tämä on yksi keskeinen hyvinvointiyhteiskuntamme selviytymistekijä.

Tärkeintä välittämistyötä ei tee viranomainen. Jokainen tietää, mikä vaikutus on sillä, kun voi olla osa perhettä, sukua, yhteisöä, järjestöä. Suhteet toisiin ihmisiin ovat tärkein hyvinvoinnin lähde. Parhaita ja tärkeimpiä asioita ei myöskään voi ohjata yhteiskunnan toimin. Vapaaehtoistyö ja lähipiirin välittäminen ei kuitenkaan korvaa peruspalveluita tai päinvastoin. Molempia tarvitaan.

TUOTETAAN HYVINVOINTIPALVELUT YHTEISTYÖLLÄ

Hyvinvointipalvelut ja sosiaaliturva ovat ihmisiä varten. Päämäärä on tärkeä, ei se, miten palvelut tuotetaan. Palvelujen tulee olla sellaisia, että jokainen osaa niitä käyttää, eikä avun hakemisen vaikeus ole este esimerkiksi työllistymiselle, sairaudesta toipumiselle tai takaisin työelämään kuntoutumiselle.

Kuntien tulee järjestää julkiset palvelut joustavasti, erilaiset elämäntilanteet huomioiden. Laajempi valinnanvapaus tuo liikkumavaraa niin palvelun käyttäjälle kuin järjestelmäänkin. Yksityiset palvelut ja kolmas sektori on palveluiden tuottajina saatava samalle viivalle julkisen sektorin kanssa. Palveluiden järjestämisvastuu on kuitenkin kunnilla.

Kansalaisjärjestöillä on tärkeä rooli arjen hyvinvoinnin lisääjinä. Yhteistyöhön kolmannen sektorin kanssa kannustetaan erityisesti terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvissä palveluissa. Tämä yhteistyö tuottaa parhaimmillaan paitsi monipuolisempia hyvinvointipalveluita, myös säästöjä.

Yhteistyötä kannattaa tehdä myös yritysten kanssa. Palveluseteli on tästä hyvä esimerkki. Julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyö mahdollistaa myös toinen toisiltaan oppimisen ja tuottavuuden kasvun. Kunta järjestää laadukkaasti ja tehokkaasti yhden palvelun ja yksityinen yrittäjä toisen. Hyvällä yhteistyöllä molemmat voivat kehittää omaa toimintaansa. Mutta silmiä ei pidä sulkea ulkoistamisen ja kilpailuttamisen ongelmilta, joita aiheutuu esimerkiksi osaamisen puutteesta pienissä hankintayksiköissä.

Kuntalaisen mahdollisuuksia valita itse palvelunsa ja palvelutarjoajansa tulee parantaa. Palveluiden todelliset kustannukset on tuotava paremmin esiin, jotta kansalaiset tietävät, mihin verotulot ohjautuvat ja mitä palveluiden järjestäminen oikeasti maksaa. Kunnan vastuulla on peruspalveluiden järjestämisen lisäksi osaltaan huolehtia asumisen ja ympäristön viihtyisyydestä, terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Tässä tarvitaan myös jokaista meistä. Meillä jokaisella on vastuu lähiympäristöstämme.

On tärkeää jo ennalta varautua väestön ikääntymiseen ja huoltosuhteen muuttumiseen. Suomalaisia palveluita tulee kehittää muuttuvan väestörakenteen mukaisesti. Erityisesti on varauduttava vastaamaan ikääntyvien suomalaisten terveys- ja hoivapalveluiden tarpeisiin. Mitä aiemmin uusiin palvelutarpeisiin varaudutaan, sitä helpompi palvelut on tulevaisuudessa järjestää. Ajoissa toimiminen helpottaa myös pulmien ennaltaehkäisyä.

ENNALTAEHKÄISTÄÄN ONGELMIA JA EDISTETÄÄN TERVEYTTÄ

Kokoomuslainen tapa suhtautua hyvinvointipolitiikkaan on ennakoiva. Ennaltaehkäisevää työtä tulee lisätä sairauksien ja sosiaalisten ongelmien vähentämiseksi. Varhainen puuttuminen on erittäin tärkeää, sillä ajoissa toimimalla ongelmien ratkaisu on sekä inhimillisesti katsoen oikein että myös edullisempaa. Oman elämän hallinta on ennaltaehkäisyn tärkein väline.

Mitä aiemmin erilaisiin terveydellisiin ja sosiaalisiin ongelmiin päästään puuttumaan, sitä tehokkaammin hillitään sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista, sairauspoissaoloista ja varhaisesta eläköitymisestä aiheutuvia huomattavia kustannuksia. Työikäisen väestön terveyden ja toimintakyvyn ylläpitäminen ja vahvistaminen vaikuttavat myös työllisyysasteeseen ja sitä kautta hyvinvointiyhteiskunnan rahoituspohtaan.

Hyvinvointia parannetaan ja terveyttä edistetään esimerkiksi tekemällä terveellisempien elämäntapojen valitsemisesta helpompaa ja houkuttelevampaa. Hyvinvointi tulee ymmärtää kokonaisuutena, jota voidaan edistää mm. liikkumaan innostavan ympäristön sekä kulttuurin ja taiteen keinoin. Terveyttä ja hyvinvointia edistää esimerkiksi mahdollisuus olla puhtaassa luonnossa.

Parhaiten terveelliset elämäntavat opitaan lapsena. Lapsia, nuoria ja nuoria aikuisia on kasvatettava itsestään huolehtiviksi ja vastuuta ottaviksi kansalaisiksi. Tämän tulee näkyä niin palvelujärjestelmässämme kuin välittävien aikuisten vastuunottonakin. Me kaikki voimme toimia esimerkkeinä nuoremmille. Terveellisesti syövät, arkikuntoilevat ja riittävästi nukkuvat aikuiset tarjoavat ylipainosta, huonosta kunnosta ja jatkuvasta väsymyksestä kärsiville nuorille hyviä malleja. Ei voi olla niin, että alle 30-vuotiaat ovat huonompikuntoisia kuin vanhempansa.

Ihmisten elämänlaatua tulee ja voidaan parantaa kansansairauksien syihin vaikuttamalla. Uutena erityisenä työkyvyttömyyttä aiheuttavana sairautena tuki- ja liikunta-elinsairauksien lisäksi ovat erilaiset mielenterveyden pulmat. Tähän on tartuttava koko yhteiskunnan ja erityisesti lähiyhteisöjen voimin.

On hyvä aidosti pohtia myös, mitä potilas itse voi tehdä, mitä läheiset voivat tehdä ja miten ammattilaiset voivat olla tukena. Esimerkiksi liikuntareseptejä voi lääkäri kirjoittaa, mutta ei liikkua potilaan puolesta. Terveelliseen ruokavalioon voi opastaa, mutta jokainen päättää itse, mitä syö. Meillä kaikilla on oma roolimme sairauksien ja sosiaalisten ongelmien ennaltaehkäisyssä.

KOKOOMUKSEN KEINOT HYVINVOINTIYHTEISKUNNAN TURVAAMISEKSI

Julkisen talouden tuloja suuremmat menot, eli kestävyysvaje johtuu ennen kaikkea Suomen väestörakenteen ja huoltosuhteen muutoksesta. Maailmantalouden taantuma toi vielä lisää haastetta hyvinvointiyhteiskunnalle. Suomen nopea velkaantuminen ei pysähdy itsestään, vaan vaatii julkisen talouden tasapainottamista. Hyvinvointiyhteiskunnan turvaaminen edellyttää rohkeutta sen uudistamiseen.

Raportin loppuosa keskittyy keinovalikoiman osalta kannustavaan verotukseen. Tämän lisäksi tarvitaan myös muita keinoja: kuntakentän ja palvelurakenteen uudistamista, työhyvinvoinnin kehittämistä, työnteon sujuvoittamista sekä järkevää menojen hallintaa.

UUDISTETAAN KUNTAKENTTÄÄ JA PARANNETAAN PALVELUITA

Laadukkaiden peruspalveluiden järjestämisestä vastaavat pääosin kunnat. Kunnissa mitataan konkreettisesti se, millaisina suomalaiset kokevat julkiset palvelut. Paremmat palvelut eivät tarkoita lähtökohtaisesti kalliimmin tuotettuja tai yksin julkisen sektorin tuottamia palveluja. Parempien palveluiden tuottamiseksi yksittäisten kuntalaisten tarpeita on kuunneltava yhä tarkemmalla korvalla. Palvelurakenteiden tulee vahvistaa yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista.

Palveluvastuun lisäksi kuntien talousvastuu on suuri. Kunnat ja kuntayhtymät käyttävät vuosittain noin 40 miljardia euroa vuodessa palveluiden järjestämiseen. Vastaavasti valtion vuosibudjetin kokoluokka on noin 50 miljardia euroa. Kuntien vastuulla olevien palveluiden tuottaminen fiksummin on myös yksi tehokkaimmista keinoista julkisen talouden kestävyysvajeen paikkaamiseen. Kuntien vahva talous ja toimiva palvelurakenne ovat siis aivan keskeisiä kysymyksiä suomalaisten hyvinvoinnin turvaamisessa.

Tällä hetkellä kuntien hyvinvointivastuu on usein liian kapeilla harteilla. Kuntia pitää ohjata uudistumaan. Palveluihin tarkoitetut rahat on saatava ohjautumaan palveluiden järjestämiseen. Kehittämistä tarvitaan, jotta vaikuttavia palveluita saadaan aikaan järkevillä kustannuksilla.

Kaiken voi aina tehdä paremmin, siksi palveluiden kehittämiseen ja kuntarakenteen muutoksiin tarvitaan kunnianhimoa. Hyviä esimerkkejä löytyy paljon, niistä on otettava opiksi. On hyvä muistaa, että jos kuntakentän parhaat käytännöt olisivat kaikissa kunnissa arkea, ei kestävyysvajetta olisi.

Kuntapalvelut on järjestettävä tehokkaimmalla mahdollisella tavalla yhteistyössä muiden kuntien, yritysten sekä kolmannen sektorin kanssa siten, että ne ovat kattavia, korkealaatuisia, tehokkaasti tuotettuja ja kaikkien saatavilla. Kokoomus painottaa toimivia lähipalveluita ja erikoisosaamisen nykyistä parempaa keskittämistä.

HYVINVOINTIA TYÖVUOSIIN

Suomeen tarvitaan työpaikkoja, joissa työntekijä jaksaa, pärjää ja pystyy yrittämään parhaansa. Jokainen työssäkäyvä tuntee työelämän kompastuskivet. Johtamisen pitää olla kunnossa, on pystyttävä keskittymään olennaiseen, ongelmiin pitää puuttua ajoissa, motivaatiota on pidettävä yllä ja kiusaamiseen, ikärasismiin sekä muihin negatiivisiin ilmiöihin on otettava nollatoleranssi. Työn ilo on työn tekemisen tärkein voimavara.

Työ- ja perhe-elämän parempi yhteensovittaminen on yksi työelämän kehittämisen kulmakivistä. Tarvitaan esimerkiksi oikeudenmukaista vanhempainvapaaajärjestelmää sekä toimivaa ja tarpeenmukaista päivähoitoa. Joustavat työajat ja mahdollisuus esimerkiksi osa-aika- tai etätööhön lasten ollessa pieniä on tärkeää.

Työurien pidentäminen on työelämän laadun parantamista ja töiden tekeminen on oikeus, ei pelkkä velvollisuus. Kenenkään ei pitäisi joutua jättämään työelämää kokonaan vain koska työn tekeminen on liian raskasta. Hyvä työelämä vaikuttaa suoraan kestävyysvajeeseen. Yhden vuoden pidennys suomalaisten työuriin paikkaa talouttamme noin kahdella miljardilla eurolla.

Työurien pidentämisestä pitää tehdä luontevaa. Opiskelijoiden nykyistä nopeamman valmistumisen pitää olla kannattavaa. Opiskeluaikojen nykyinen pituus on työurien työmarkkinoiden ja työurien pidentymisen näkökulmasta ongelmallinen. Eläkeläisten tulee voida osallistua työelämään oman jaksamisensa ja halunsa puitteissa. Tarvitaan myös työnteon kannustavuuden lisäämistä. Työnteon tulee olla aina ja kaikissa tilanteissa kannattavampaa kuin joutenolon.

Työelämän laatu on yhdelle haasteita ja uralla etenemistä ja toiselle jaksamisen tuke- mista. Erilaisten tarpeiden tunnistaminen ja tunnustaminen on työelämän kehittämisen tärkeä lähtökohta. Nämä ratkaisut pystytään parhaiten ratkomaan työpaikoilla työn- antajan ja työntekijän välillä – työelämän inhimillistymistä ei voida ratkoa pelkästään lakeja säätämällä.

SUJUVAMPAA TYÖNTEKOA

Työt on järjestettävä niin, että keskitytään oikeisiin asioihin ja jaksetaan paremmin. Oikeiden henkilöiden pitää tehdä oikeita asioita oikeissa paikoissa. Ajatuksena on, että työntekijän on pystyttävä tekemään parhaansa ja saamaan työstä itselleen tärkeitä asioita. Tuottavuuden parantaminen on työnteon sujuvoittamista. Se tarkoittaa, että meidän on järjestettävä ja tehtävä työt nykyistä fiksummin.

Tuottavuutta ei voi eikä pidä kasvattaa työntekijöiden selkänahasta raastamalla. Kiire ja pakko uuvuttavat sekä vähentävät luovuutta. Se vähentää tuottavuutta. Sadassa vuodessa tuottavuus on kasvanut Suomessa neljätoistakertaiseksi. Samalla työhön käytetty aika on laskenut. Työn sisältökin on pääosin motivoivampaa ja vähemmän rasittavaa. Tuottavuuden kasvu tarkoittaakin parempaa työelämää ja enemmän yhteistä kakkua, josta hyvinvointipanostuksia jaetaan.

Tässä työssä kaikkien apuvälineiden kehittymisen hyödyntäminen on avainasemassa. Osaamista, uusia palveluinnovaatioita ja teknistä kehitystä on käytettävä täysimääräi- sesti hyödyksi.

JÄRKEVÄÄ MENOJEN HALLINTAA

Menomaltin kolme kultaista sääntöä ovat: 1) panostetaan siihen, mikä on tärkeintä 2) ei haaskata turhaan ja huolehditaan kustannusten pysymisestä kurissa 3) säästetään hyvinä aikoina huonompien päivien varalle. Kodeissakin ymmärretään, etteivät menot voi pysyvästi olla tuloja suuremmat – sama koskee julkista taloutta.

Painopistevalintojen tekeminen on ehkä vaikeaa, mutta se on myös välttämätöntä. On asetettava etusijalle hyviä hankkeita ja asioita ja karsittava vähemmän tärkeitä menoja. Kokoomukselle on kynnyskysymys, ettei kaikkein heikoimmassa asemassa olevien etuuksia leikata.

KASVUA, TYÖLLISYYTTÄ JA YRITTÄJYYTTÄ TUKEVA VEROUUDISTUS

Verojärjestelmän kehittämisen lähtökohtana on hyvinvointiyhteiskunnan rahoitus- pohjan turvaaminen talouskasvua vauhdittamalla. Verotuksella kerätään hyvinvoin- tiyhteiskunnan ylläpitoon tarvittavat varat ja tasataan tuloeroja. Ei ole yhdentekevää, mikä verotuksen taso ja rakenne ovat, sillä niillä on suuri merkitys talouskasvuun, työllisyyteen ja yrittämiseen. Verotusta kehitettäessä on myös syytä huomioida Suomen talouden suuri riippuvuus maailmantaloudesta.

Veroasteen nostamista sinällään ei tule asettaa politiikan tavoitteeksi. Veroaste lukuna osoittaa vain tiettyä prosenttimäärää koko talouden kakusta. Mitä suuremmaksi kakku saadaan leivottua, sitä suurempi on euromääräisesti myös valtion verotuloina saama ja hyvinvointipalveluihin käyttämä osuus. Jos nostaisimme veroasteen viiteenkymmeneen samalla heikentäen talouskasvun edellytyksiä, vaikutus julkiseen talouteen voisi jäädä miinusmerkkiseksi. Siksi on tärkeää, että tulot kasvavat oikeasti, pelkkä veroprocentin nousu ei kerro vielä mitään.

Tavoitteeksi pitää veroasteen noston sijaan asettaa hyvinvoinnin ylläpitoon ja kestävyys- vajeen paikkaamiseen tarvittavien varojen kerääminen siten, että verotus samalla tukee mahdollisimman hyvin talouskasvua. Jos talouskasvun vauhdittamisessa onnistutaan, tarvittavat verotulot pystytään keräämään ilman suuria veronkorotuksia. Tavoite on, että työhön, yrittämiseen, osaamiseen ja luovuuteen kannustetaan jatkossakin myös verotuksen keinoin.

Taloukasvun näkökulmasta haitallisinta on yrittämisen, työllistämisen ja työnteon verottaminen. Tämän vuoksi verotuksen painopisteen siirtäminen yritysten ja työn verottamisesta kulutuksen verottamiseen ja ympäristöperusteisiin veroihin on perusteltua jatkossakin. Se ohjaa myös luonnonvarojen viisaampaan käyttöön.

Tuloverotus

Ansiotulojen verotusta maltillisesti keventämällä huolehditaan työnteon kannattavuudesta kaikissa tilanteissa. Kokoomus lähtee siitä, että työn tekemisen pitää olla aina kannattavaa. Myös lisätyöstä ja uralla etenemisestä on jäätävä riittävästi palkkaa käteen. Ansiotuloverotuksen keventäminen on myös tehokkain verotuksellinen keino tavallisten suomalaisten ihmisten toimeentulon tukemiseen.

Pienten ansiotulojen verotuksen osalta tärkeintä on varmistua siitä, etteivät kunnat kiristä lähitulevaisuudessa kunnallisveroja suhteettomasti. Nousupainetta on tällä hetkellä jopa 7 %-yksikköä, mikä nostaisi kunnallisveron pahimmillaan lähelle 30 prosenttia. Tämä ongelma voidaan ratkaista vaikuttamalla ensisijaisesti kuntien menokehitykseen.

Palkkatulojen verotuksen tasoa on tuotava kohti pääomatulojen verotuksen tasoa jo pelkästään oikeudenmukaisuussyistä. Tämä tapahtuu paitsi kiristämällä maltillisesti pääomatulojen verotusta, myös alentamalla maltillisesti ansiotulojen verotusta kaikilla tulotasolla.

Uralla eteenpäin pyrkimiseen, ahkerointiin ja oman osaamisensa kartuttamiseen on kannustettava alentamalla rajaveroja. Palkansaajalle tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi ylityötunneista tai palkankorotuksesta seuraava veroprosentin nousu jää kohtuullisemmaksi. Näin lisätyön tai erityistä osaamista ja kouluttautumista vaativan työn tekemisestä jää enemmän käteen.

Tuloverotuksen keventäminen ei tarkoita tuloverotuksen progressiivisuuden purkamista. Verotuksen pitää jatkossakin perustua veronmaksukykyyn, ja parhaiten toimeentulevien pitää itsestään selvästi osallistua hyvinvointiyhteiskunnan rahoitukseen suuremmalla osuudella kuin pienituloisimpien. Tuloverotuksemme on selvästi progressiivinen myös lukuisien vähennysten vaikutuksesta. Progressiivisuus on lisääntynyt viime vuosina, kun veronkevennyksiä on suunnattu pieniin tuloihin vähennyksiä kasvattamalla.

Kokoomus vaati aikanaan ensimmäisenä eläkeläisten verotuksen oikeudenmukaistamista ja toteutti tavoitteensa tällä vaalikaudella. Eläketulojen verotus laski joka ainoassa budjetissa sinivihreän hallituksen aikana. Eläketulojen verotus säilytetään jatkossakin palkansaajan verotuksen tasolla. Tällä tavoin turvataan eläkkeensaajien ostovoiman kehitystä. Samalla kulutuskysyntä paranee, sillä tulevat eläkeläiset ovat aktiivisia kuluttajia. Palveluliiketoiminta voi olla Suomelle tulevaisuudessa yksi uusi kilpailuvaltti. On pohdittava myös mahdollisuuksia kannustaa verotuksen keinoin eläkkeellä olevia työn tekemiseen.

Tuloverotuksen vähennyksistä suuri osa joko tukee työnteokoa tai tietyn tyyppistä kuluttamista. Vähennysjärjestelmä onkin siten merkittävältä osin perusteltu. Kulutukseen kohdistuvien vähennysten maltillista ja asteittaista rajaamista voidaan kuitenkin harkita, mikäli se on tarpeen tuloverotuksen keventämiseksi kaikilla tulotasolla.

Esimerkiksi asuntolainan korkovähennys on monille perheille tärkeä helpotus taloudenpidossa ja vaikuttaa asumisen kustannuksiin. Siksi korkovähennystä ei pidä poistaa, vaan tavallisten kotitalouksien on pysyttävä korkovähennysoikeuden piirissä. Pitkällä aikavälillä korkovähennyksen maltillinen rajaaminen voi kuitenkin olla mahdollista.

Kotitalousvähennys oli Kokoomuksen pitkäaikainen tavoite, joka toteutettiin ja osoitautui menestykseksi. Kotitalousvähennystä myös nostettiin osana elvytystoimia. Se on jatkossakin erittäin tärkeä väline lisätä työllisyyttä ja kitkeä harmaata taloutta, mutta sen maltillista rajaamista voidaan harkita.

Työn verotuksen maltillinen keventäminen on Kokoomuksen ensisijainen tavoite verotuksessa ja kokonaisuudessaan tuloverotuksen kiristymisen estäminen on meille kynnyskysymys. Verotuksen aidon keventämisen mittaluokka ensi vaalikaudella riippuu siitä, miten kestävyysvajeen nujertamiseksi tehtävissä muissa toimissa onnistutaan. Keventämisen ajoitus puolestaan riippuu suhdannekehityksestä.

Työllistämisen verotus

Yrittämisen ja työllistämisen on jatkossakin kannatettava. Talouskasvu lähtee työstä ja yrittämisestä, ei julkisen vallan toimenpiteistä. Verotuksen muutoksilla ei pidä ainakaan heikentää yrittämisen ja työllistämisen kannustimia nykyisestään.

Yritysverotuksessa tarvitaan rohkeita ratkaisuja. Yritys maksaa voitostaan yhteisöveron, ja mitä pienempi tuo vero on, sitä enemmän rahaa yritykseen jää sijoitettavaksi tuotannolliseen toimintaan. Lisäksi pankkien kiristytvä vakavaraisuussääntely aiheuttaa jatkossa sen, että yritysten pitäisi rahoituksen saatavuuden ja hinnan vuoksikin pysyä taseiltaan hyvässä kunnossa. Näin tuetaan kasvavia yrityksiä ja investointeja.

Yhteisöverokanta on kansainvälisissä vertailuissa kaikkein näkyvin ja helpoiten vertailtavissa oleva yksittäinen tekijä. Suomen laaja yhteisöveropohja mahdollistaa alhaisen verokannan, ja tätä kautta tuo Suomelle etua kansainvälisessä kilpailussa investointien sijoittumisesta. Samalla yhtiöiden kannattaa tulouttaa yritystoiminnan voittoja Suomeen, minkä seurauksena verotulomme kasvavat.

Yhteisöverokannan alentaminen 4 %-yksiköllä 22 %:in parantaa välittömästi Suomen suhteellista kilpailukykyä. Tämän muutoksen seurauksena yritykseen jää enemmän rahaa, jota se voi käyttää joko työntekijöiden palkkaamiseen tai uusiin investointeihin. Yhteisöveron alentaminen kannattaa toteuttaa asteittain, jolloin huolehdimme samalla riittävästä verotuloista vaalikauden aikana.

Kattavan veropohjan säilyttäminen mahdollistaa tämänkaltaisen tuntuvaan kevennyksen yhteisöverokantaan. Veropohjaa pienentävistä uusista vähennyksistä voidaan harkita tutkimus- ja kehittämistoiminnan erillistä verovähennystä, mikäli se toteutetaan osana T&K-toiminnan tukien uudelleenjärjestelyä. Samoin investointien kannusteita voidaan harkita määräaikaisena toimenä talouskasvun nopeuttamiseksi lyhyellä aikavälillä.

Yrittäjyyden edistämisen kannalta tärkeää on se, että yrittäjä saa kohtuullisen korvauksen kantamastaan riskistä ja yritystoimintaan olennaisesti liittyvästä epävarmuudesta. Yrittäjä ei ole omassa yrityksessään pelkkä palkansaaja, eikä hänen tätä tulekaan olla, koska yrityksen menestyminen edellyttää omistautumista. Vaikka suurin osa yrittäjätulosta nostetaan palkkana, on kuitenkin huolehdittava siitä, että onnistuessaan ja ahkeroidessaan jokaisella yrittäjällä on näköpiirissä mahdollisuus myös matalammin verotetun osinkotulon nostamiseen korvauksena yritykseen sijoitetusta pääomasta.

Jos yrittämisen riskistä ei palkita, ei voida myöskään odottaa yrityksen perustamisen kiinnostavan. Yrittäjälle on aina riski kasvattaa yritystään ja työllistää muita. Yrityksiin syntyvät työpaikat ovat kuitenkin avainasemassa koko julkisen talouden tasapainottamisessa. Yrittäjä panostaa yritystoimintaan yleensä kaiken oman ja usein myös perheensä työpanoksen ja ottaa henkilökohtaisen elämänsä puolella riskejä mm. asettamalla perheen asunnon yritystoiminnan velkojen vakuudeksi. Juuri tämäntyyppisten riskien hyväksyminen erottaa yrittäjän palkansaajasta.

Vahvat taseet ovat yritystoiminnan puskureita talouden heilahteluissa. Vahvat taseet ovat osoittaneet tarpeellisuutensa taantumassa – ilman suomalaisten yritysten hyvää kuntoa olisimme todennäköisesti nähneet paljon pahempia työttömyyslukuja.

Vahvoin taseisiin tulee jatkossakin kannustaa verotuksen keinoin. Yrityksen taseessa oleva euro on talouskasvun kannalta tehokkaammassa käytössä kuin mitä tuo euro olisi esimerkiksi pankkitilille talletettuna. Toisaalta on myös pidettävä huoli siitä, että yrittäjän kannattaa investoida omaan yritykseensä verrattuna vaihtoehtoisin sijoituskohteisiin. Yhteisöveron keventämisellä tuetaan osaltaan yritysten nettovarallisuuden karttumista, mutta kannuste vahvempiin taseisiin on sisällytettävä myös yrityksestä nostettavan yrittäjäkorvauksen eli osingon verotuksessa.

Yritysverotus tulee rakentaa siten, ettei verotus aseta kynnyksiä yrityksen kasvulle ja kehittymiselle. Uuden aloittelevan aktiivisen yrittäjän verotuksesta on kannettava ihan yhtäläillä huolta kuin vanhan ja vakavaraisen perheyrittäjän omistajan verotuksesta.

Suomessa sovellettiin vuoteen 2004 saakka yhtiöveron hyvitysjärjestelmää, joka purettiin rajat ylittävien osinkojen verokohtelun tultua todetuksi EU-säännösten vastaiseksi. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmä oli toimiva, läpinäkyvä, kilpailukykyinen ja yrittäjyyteen sekä vahvoin taseisiin kannustava. Hyvitysjärjestelmä toimi hyvin sekä pienten että suurempien yritysten verotuksessa. Mahdollisuudet yhtiöveron hyvitysjärjestelmään palaamiselle tulisi selvittää verouudistuksen yhteydessä perin pohjin, sillä juuri samantyyppistä kasvun ja yrittäjyyden sysäystä juuri nyt tarvittaisiin.

Paluu hyvitysjärjestelmään on Kokoomukselle ensisijainen vaihtoehto, mutta mikäli se ei onnistu, on parasta kehittää osinkoverotusta sen nykyrakenteen pohjalta sekä listautuneilla että listaamattomilla yrityksillä. Nykyjärjestelmä on muutamista ongelmakohdistaan huolimatta osoittanut toimivuutensa. Mikäli nykyjärjestelmä säilytetään, on samalla pyrittävä korjaamaan sen jo tiedossa olevia ongelmia.

Nykyinen osinkoverojärjestelmä on ollut voimassa vasta kohtuullisen lyhyen aikaa, eikä siitä pois siirtymiseen ole sinällään pakottavaa tarvetta. Näin on erityisesti koska verotukseen voidaan luoda kannustavuutta muutakin kautta kuin uudistamalla osinkoverotus kokonaan. Nykyjärjestelmän säilyttäminen loisi yrityksille vakautta ja varmuutta. Yritykset saisivat toimia ympäristössä, joka on tähän mennessä jo kohtuullisen tuttu ja ennustettava. Epävarmuuden poistumisella olisi todennäköisesti vaikutusta myös investointihalukkuuteen. Viime aikoina esillä olleet erilaiset osinkoverovaihtoehdot olisivat suurilta osin heikennyksiä yrittäjyyden ja omistajuuden kannalta, joten niihin ei pidä siirtyä.

Potentiaalisissa kasvuyrityksissä lasketaan yhteen yrityksen ja omistajan maksamat verot, voiton mahdollisuudet ja laajentumisen riskit sekä jossain kasvun vaiheessa myös yrityksen myynnin kannattavuus vaihtoehtona yritystoiminnan jatkamiselle itse. Kokoomuksen tavoitteena on, että tämä kokonaisuus on yrittäjälle kannustava ja verotuksellisesti kohtuullinen kaikissa vaiheissa.

Pääomatuloverotus

Pääomatuloverotusta on syytä kiristää lähemmäs palkkatulojen verotusta oikeudenmukaisuussyistä. Pääomatulojen verokanta nostetaan 28 %:sta 30 %:in. Kaikkein suurimpien pääomatulojen verokanta asetetaan tätä lievästi korkeammaksi. Suurimpien pääomatulojen korkeamman verotuksen taloudelliset vaikutukset eivät ole suuria, mutta tätä kautta voidaan lisätä taloustalkoiden oikeudenmukaisuutta. Veronkorotuksen määräaikaosuudella pyritään turvaamaan se, ettei verotettavia pääomatuloja menetettä pysyvästi ulkomaille.

Kaikkein pienimmät osinkotulot muutetaan kokonaan verovapaiksi, millä kannustetaan pienimuotoiseen sijoittamiseen ja kotimaiseen omistajuuteen. Näillä muutoksilla pääomatulojen verotus muuttuu järkevällä tavalla lievästi progressiiviseksi, mutta ei aiheuta suurta pääomapakoa, kuten monet julkisuudessa aiemmin esitetyt progressiomallit olisivat tehneet.

Välillinen verotus

Siirtämällä verotuksen painopistettä työn ja yrittämisen verotuksesta kulutuksen veroihin tuetaan talouskasvua ja turvataan samalla riittävä verokertymä hyvinvointiyhteiskunnan tarpeisiin. Arvonlisäverokantoja voidaan korottaa kahdella prosenttiyksiköllä. Arvonlisäverokantojen korotuksella on verotulokertymässä ja kestävyysvajeen paikkaamisessa suuri merkitys, vaikka välillisesti se voi haitata yritysten työllistämistä. Tämän vastinparina toimii muun työllistämisen, työnteon ja yrittämisen verotuksen keventäminen. Lisäksi on huomioitava, että kahden prosenttiyksikön korotuksella yleinen arvonlisäverokanta tuotaisiin samalle tasolle kuin esimerkiksi Ruotsissa ja Tanskassa.

Ympäristöperusteisuutta ja saastuttaja maksaa -periaatetta voidaan välillisessä verotuksessa edelleenkin korostaa esimerkiksi korottamalla energiaverotusta ja siirtymällä autoilun verotuksessa hankinnan verottamisesta käytön verottamiseen. Verotuksen terveysterveysteisuutta pitää myös lisätä.

Välillisen verotuksen kiristyminen kompensoituu pienituloisimmille etuuskien indeksikorotusten kautta - tästäkin syystä nyt on kiinnitetty erityistä huomiota etuuskien indeksisidontaan. Edelleen on huolehdittava siitä, ettei verouudistuksella lisätä pienituloisten taakkaa, vaan kannustetaan työntekoon ja tuetaan verotuksen lisäksi myös muilla keinoin heitä, jotka eivät työnteolla voi hyvinvointiaan parantaa.

Työssäkäyville välillisen verotuksen kiristymisen vastapainona on työn verotuksen keventyminen. Näin työnteosta käteen jäävä tulo kasvaa, eli ahkeruudesta palkitaan myös kasvavana valinnanvapautena omassa arjessa. Samalla verotus ohjaa kulutusta ympäristöystävällisempään suuntaan.

TYÖRYHMÄN KOKOONPANO

PUHEENJOHTAJA

- **Jyrki Katainen**, Kokoomuksen puheenjohtaja ja valtiovarainministeri

VARAPUHEENJOHTAJA

- **Sari Sarkomaa**, kansanedustaja

JÄSENET

- **Sampsa Kataja**, kansanedustaja, puolueen varapuheenjohtaja
- **Laura Räty**, puoluevaltuuston puheenjohtaja
- **Tomi Sandström**, puoluevaltuuston jäsen
- **Aulikki Sihvonen**, puoluehallituksen jäsen
- **Petteri Orpo**, kansanedustaja, eduskuntaryhmän varapuheenjohtaja
- **Lenita Toivakka**, kansanedustaja, eduskuntaryhmän varapuheenjohtaja
- **Hanna-Leena Hemming**, kansanedustaja
- **Eero Lehti**, kansanedustaja

ASiantuntijajäsenet

- **Jyri Häkämies**, puolustusministeri
- **Paula Risikko**, peruspalveluministeri
- **Kimmo Sasi**, kansanedustaja
- **Vesa Rantahalvari**, peruspalveluministeri Paula Risikon valtiosihteeri
- **Heljä Misukka**, opetusministeri Henna Virkkusen valtiosihteeri
- **Jussi Kekkonen**, Kokoomuksen ministeriryhmän erityisavustaja
- **Juho Romakkaniemi**, valtiovarainministeri Jyrki Kataisen erityisavustaja
- **Sirkku Linna**, valtiovarainministeri Jyrki Kataisen erityisavustaja
- **Juha Kirstilä**, valtiovarainministeri Jyrki Kataisen erityisavustaja
- **Anna Manner-Raappana**, peruspalveluministeri Paula Risikon erityisavustaja
- **Maarit Kaltio**, Kokoomuksen eduskuntaryhmän talouspoliittinen sihteeri
- **Jenni Haukio**, puolueen viestintäpäällikkö

SIHTEERI

- **Suvi Aherto**, Kokoomuksen eduskuntaryhmän talous- ja sosiaalipoliittinen sihteeri

KOKOOMUS

WWW.KOKOOMUS.FI